Prof. Karl August Boethke (1900)

Karl August Boethke
(1830-1912), profesor gimnazjalny, prezes Coppernicus-Verein

Honorowy Obywatel Miasta Torunia

Ur. 2 II w Bydgoszczy jako syn Carla Augusta, w latach 1797-1840 burmistrza bydgoskiego, oraz Henrietty z d. Piwa. Uczęszczał do gimn. w rodzinnym mieście i do szkoły łacińskiej w Halle. Następnie studiował filologię na uniwersytetach w Halle i Berlinie. W latach 1851-2 odbył roczny staż nauczycielski w Bydgoszczy, nie mogąc jednak znaleźć stałego zatrudnienia w tamtejszych szkołach, podjął pracę nauczyciela domowego w Rojewie pod Inowrocławiem. W 1855 został powołany jako nauczyciel do Gimnazjum Toruńskiego. Wykładał w wyższych klasach jęz. angielski, historię, geografię, niemiecki. Przygotowywał obchody 300-lecia gimnazjum w 1868, którym poświęcił relację w "Zeitschrift fur Gymnasialwesen" (Bd.2, 1868). 23 VIII 1882 otrzymał tytuł profesora gimnazjum. Wraz z prof. M. Curtze i R. Brohmem uporządkował zbiory biblioteczne Gimnazjum Toruńskiego. W 1902 przeszedł na emeryturę.

W czasie pracy pedagogicznej opracował podręczniki szkolne do nauki angielskiego: "Der Gebrauch der Pronomina im Englischen" (Thorn 1868) oraz dwutomową "Englische Grammatik fur Reahchulen" (Thorn 1875-8), a także publikował prace z tej dziedziny w programach gimnazjalnych (1868). Uprawiał działalność literacką. W 1863 wydał w programie gimnazjalnym tekst "Uber das Wesen des Janus", a w 1903 ukazało się główne dzieło "Steinort. Etn Lied ans Preufiens Vorzeit" (Dresden), stanowiące zbiór epickich obrazów historycznych z czasów początków zakonu krzyżackiego w Toruniu w 1231. W 1904 w Dreźnie ukazał się zbiór poezji "Gedichte". Boethke wydał także wiersze amerykańskiego poety Washingtona Irvinga.

W 1862 wstąpił do Coppernicus-Verein fur Wissenschaft und Kunst, w którym pełnił w latach 1868-9 funkcję pierwszego, w latach 1870-3 drugiego sekretarza zarządu, a następnie objął w 1888 prezesurę stowarzyszenia i pozostał na tym stanowisku do śmierci. Wygłaszał wiele odczytów poświęconych przede wszystkim literaturze. Położył duże zasługi w przygotowaniu w 1873 edycji dzieła "De revolutiombus orbium coelestium" Kopernika jako członek komisji redakcyjnej. Opracował też podstawową do dzisiaj pracę o historii "Coppernicus-Verein Geschichte des Coppernicus-Vereins fur Wlssenschaft und Kunst zu Thorn im dem ersten halben Jahrhundert seines Bestehens" wydaną w 1904 z okazji 50-lecia istnienia towarzystwa. Jednakże w porównaniu z okresem prezesury Leopolda Prowego rozluźniły się w czasie kadencji Boethkego więzi z pozatoruńskimi środowiskami naukowymi, a towarzystwo skupiło się w większym stopniu na popularyzacji historii i innych nauk w skali lokalnej. W 1892 wznowiono jednak publikację czasopisma "MCV", które od 1904 ukazywało się już regularnie jako kwartalnik.

Boethke odegrał szczególną rolę w propagowaniu w mieście idei sportowych. Był zwolennikiem teorii gimnastycznych ojca niemieckiego sportu Jahna; w 1860 założył Thorner Manner-Turnverein, W 1893 z jego inicjatywy utworzone zostało gimnazjalne towarzystwo gimnastyczne. W latach 1873-1912 był przedstawicielem niemieckiego związku sportowego Deutsche Turnerschaft na powiat toruński. W 1894 współorganizował ogólnoniemieckie święto sportowe we Wrocławiu jako wiceprzewodniczący tego związku. Zasługi Boethkego w tej dziedzinie zostały upamiętnione po jego śmierci przez wystawienie pomnika, kamienia z płytą brązową, przed halą sportową przy obecnej ul. Mickiewicza. Znajdował się on tam jeszcze w okresie międzywojennym.

Boethke odgrywał znaczącą rolę w życiu społecznym miasta, był m.in. przewodniczącym Rady Miejskiej. W 1900 otrzymał honorowe obywatelstwo Torunia. W 1863 zawarł związek małżeński z Margot Hartmann, córką poczmistrza. Synowie: Karl był sędzią w Chojnicach; Paul (ur. 1872) oficerem marynarki i dowódcą okrętu; Oswald (ur. 1883) lekarzem; w wieku niemowlęcym zmarł syn Max (ur. 1879). Boethkemiał ponadto 3 córki. Wielokrotnie zmieniał miejsca zamieszkania: w 1865 mieszkał na ul. Prostej, w 1880 na Mostowej, w latach 90. w budynku Gimnazjum przy ówczesnej ul. Wysokiej 13 (obecnie Zaułek Prosowy), na pocz. XX w. przy Bydgoskiej. Zmarł w Toruniu 2 II 1912.

Opracowała: Magdalena Niedzielska
"Toruński Słownik Biograficzny" pod redakcją Krzysztofa Mikulskiego, Toruń 1998, tom 2, strony: 40-41. Towarzystwo Miłośników Torunia i Uniwersytet Mikołaja Kopernika.

>>> Wróć do listy Honorowych Obywateli Miasta Torunia [1]

Odnośniki:
[1] https://www.torun.pl/pl/node/1663